

TÁRSADALOMFÖLDRAJZI FOLYAMATOK
KELET-KÖZÉP-EURÓPÁBAN: PROBLÉMÁK,
TENDENCIÁK, IRÁNYZATOK

Nemzetközi földrajzi konferencia
Beregszász, 2020. március 26–27.

Tanulmánykötet

1. kötet

СОЦІАЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ ПРОЦЕСИ
В СХІДНО-ЦЕНТРАЛЬНІЙ ЄВРОПІ: ПРОБЛЕМИ,
ТЕНДЕНЦІЇ, НАПРЯМИ

Міжнародна наукова географічна конференція
Берегове, 26–27 березня 2020 року

Збірник наукових робіт

Том 1

HUMAN GEOGRAPHICAL PROCESSES
IN EAST CENTRAL EUROPE: PROBLEMS,
TENDENCIES AND TRENDS

International Geographical Conference
Berehove, March 26–27, 2020

Selected papers

Volume 1

II. RÁKÓCZI FERENC KÁRPÁTALJAI MAGYAR FŐISKOLA

**TÁRSADALOMFÖLDRAJZI FOLYAMATOK
KELET-KÖZÉP-EURÓPÁBAN: PROBLÉMÁK,
TENDENCIÁK, IRÁNYZATOK**

Nemzetközi földrajzi konferencia
Beregszász, 2020. március 26–27.

Tanulmánykötet

1. kötet

„RIK-U” Kft.

Ungvár

2020

УДК (ЕТО): 911.3(4-11)(4-191.2)
T– 32

A kétkötetes kiadvány a Beregszászban, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán 2020. március 26–27-re tervezett, de a koronavírus-járvány miatt bevezetett karantén következtében elhalasztott *Társadalomföldrajzi folyamatok Kelet-Közép-Európában: problémák, tendenciák, irányzatok* című nemzetközi földrajzi konferenciára beküldött előadások anyagát tartalmazza.

Készült a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Kiadói Részlege és Földtudományi és Turizmus Tanszéke közreműködésével.

Szerkesztőbizottság: *Berghauer Sándor, Dávid Lóránt Dénes, Dnyisztrjanszkij Miroszlav, Fodor Gyula, Gergely Livia, Gönczy Sándor, Izsák Tibor, Mocá Andrij, Molnár D. István, Molnár József, Nagy Tibor, Oláh Natália, Papp Géza, Sass Enikő, Sesuka Halina, Tóth Attila, Vince Tímea, Virván Olga*

Műszaki szerkesztés: *Dobos Sándor*

Tördelés: *Dobos Sándor, Orbán Melinda, Tótin Viktória*

Korrektúra: *Kordonec Oleksandr, Pusztai-Tárczy Beatrix, Sin Edina, Vrabely Tamás*

Borítóterv: *Molnár D. István*

ETO-besorolás: *a II. RF KMF Apáczai Csere János Könyvtára*

A kiadásért felelnek: *Orosz Ildikó, Dobos Sándor*

A kötetben található tanulmányokat
a nemzetközi földrajzi konferencia Tudományos Tanácsa lektorálta.

A közölt tanulmányok tartalmáért a szerzők a felelősek.

A kiadvány tartalmát az „Unicheck”
online plágium-ellenőrző program segítségével ellenőriztük.

**A konferenciát és a kiadvány megjelenését
Magyarország kormánya, továbbá a Nemzetstratégiai Kutatóintézet támogatta:**

Kiadó és nyomdai munkák: „RIK-U” Kft.
88 000 Ungvár, Gagarin u. 36. E-mail: print@rik.com.ua
Felelős vezető: Sztanyisevszkij Jevgen

ISBN 978-617-7868-12-4
ISBN 978-617-7868-13-1 (T. 1)

© A szerzők, 2020
© A szerkesztőbizottság, 2020
© II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, 2020

ЗАКАРПАТСЬКИЙ УГОРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІМ. Ф. РАКОЦІ ІІ

**СОЦІАЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ ПРОЦЕСИ
В СХІДНО-ЦЕНТРАЛЬНІЙ ЄВРОПІ: ПРОБЛЕМИ,
ТЕНДЕНЦІЇ, НАПРЯМИ**

Міжнародна наукова географічна конференція
Берегове, 26–27 березня 2020 року

Збірник наукових робіт

Том 1

ТОВ «РІК-У»

Ужгород

2020

УДК: 911.3(4-11)(4-191.2)
Т– 32

Двотомний збірник містить матеріали доповідей міжнародної наукової географічної конференції *Соціально-географічні процеси в Східно-Центральній Європі: проблеми, тенденції, напрями*, яка мала відбутися 26–27 березня 2020 року в Закарпатському угорському інституті ім. Ф. Ракоці ІІ (м. Берегове), однак через епідемію коронавірусу та запровадження карантину була відкладена.

Підготовлено Видавничим відділом спільно з кафедрою географії та туризму Закарпатського угорського інституту ім. Ф. Ракоці ІІ

Редакційна колегія: *Олександр Бергхауер, Лорант-Дейнеш Давід, Мирослав Дністрянський, Дюло Фодор, Лівія Гергей, Шандор Генці, Тібор Іжак, Андрій Моца, Стефан Молнар Д., Йосип Молнар, Тібор Нодь, Наталія Олаг, Гейзо Папп, Еники Шаш, Галина Щука, Атілла Товт, Тімео Вінце, Ольга Вірван*

Технічне редагування: *Олександр Добош*

Верстка: *Вікторія Товтін, Мелінда Орбан, Олександр Добош*

Коректура: *Беатрікс Пустой-Гарці, Едіна Шін, Олександр Кордонець, Томаш Врabelь*

Обкладинка: *Стефан Молнар Д.*

УДК: *Бібліотечно-інформаційний центр “Опацої Черє Янош” при ЗУІ ім. Ф. Ракоці ІІ*

Відповідальні за випуск: *Ільдико Орос, Олександр Добош*

Матеріали видання рецензовані Науковою радою міжнародної наукової географічної конференції.

За зміст опублікованих статей відповідальність несуть автори.

Матеріали збірника були перевірені на наявність збігів і запозичень сервісом «Unicheck».

Проведення конференції та друк видання здійснено за підтримки уряду Угорщини й Інституту національних стратегічних досліджень:

Видавництво та поліграфічні послуги: ТОВ «РІК-У»
вул. Гагаріна 36, м. Ужгород, 88 000. Електронна пошта: print@rik.com.ua
Генеральний директор: Євген Станішевський

ISBN 978-617-7868-12-4

ISBN 978-617-7868-13-1 (Т. 1)

© Автори, 2020

© Редакційна колегія, 2020

© Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці ІІ, 2020

FERENC RÁKÓCZI II TRANSCARPATHIAN HUNGARIAN
COLLEGE OF HIGHER EDUCATION

**HUMAN GEOGRAPHICAL PROCESSES
IN EAST CENTRAL EUROPE: PROBLEMS,
TENDENCIES AND TRENDS**

International Geographical Conference
Berehove, March 26–27, 2020

Selected papers

Volume 1

“RIK-U” LLC
Uzhhorod
2020

УДК (UDC): 911.3(4-11)(4-191.2)
T- 32

The two-volume publication contains the speeches submitted for the international geographical conference under the title *Human geographical processes in East Central Europe: problems, tendencies and trends* that was to be held in Berehove, at Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education on 26–27 March 2020, but was postponed due to the quarantine preventive measures introduced as a result of coronavirus epidemic.

Prepared at the Publishing Department of Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education in cooperation with the Department of Geography and Tourism

Editorial Board: *Sándor Berghauer, Lóránt Dénes Dávid, Myroslav Dnistrians'kiy, Gyula Fodor, Livia Gergely, Sándor Gönczy, Tibor Izsák, Andriy Motsa, István Molnár D., József Molnár, Tibor Nagy, Natália Oláh, Géza Papp, Enikő Sass, Halyna Shchuka, Attila Tóth, Tímea Vince, Olga Virván*

Technical editing: *Sándor Dobos*

Page proof: *Melinda Orbán, Sándor Dobos, Viktória Tótin*

Proof-reading: *Beatrix Pustai-Tárczy, Edina Sin, Oleksandr Kordonec, Tamás Vrabely*

Cover design: *István Molnár D.*

Universal Decimal Classification (UDC): *Apáczai Csere János Library of Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education*

Responsible for publishing: *Ildikó Orosz, Sándor Dobos*

The research papers of the volume were proofread by the Scientific Council of the international geographical conference.

Authors are responsible for the content of the research papers.

The content of the research papers was checked by Unicheck Plagiarism Checker Service and Plugin.

**The conference and the publication of the research papers
sponsored by the government of Hungary and the Research Institute for National Strategy:**

Publishing and printing: "RIK-U" LLC
Gagarin Street 36, 88 000 Uzhhorod, Ukraine. E-mail: print@rik.com.ua
Responsible manager: Jevgen Stanyisevskiy

ISBN 978-617-7868-12-4

ISBN 978-617-7868-13-1 (T. 1)

© Authors, 2020

© Editorial Board, 2020

© Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education, 2020

TARTALOM / ЗМІСТ / CONTENT

1. KÖTET / TOM 1 / VOLUME 1

ELŐSZÓ	23
ПЕРЕДМОВА.....	24
PREFACE	25
ПЕРЕДМОВА.....	26
ELŐSZÓ	27
PREFACE	28
<i>Plenáris előadások / Пленарні доповіді / Plenary Presentations</i>	<i>29</i>
Маруняк Є. О.: РЕГІОНАЛЬНА НЕРІВНІСТЬ ТА РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА: ПОШУК БАЛАНСУ	31
Мезенцев К. – Провотар Н.: НЕОДНОЗНАЧНІ ПРИМІСЬКІ ПРОСТОРИ: РОЗШИРЕННЯ ЧИ ЗВУЖЕННЯ ПОВСЯКДЕННИХ ПРАКТИК?	41
Руденко Л. Г. – Дронова О. Л.: ЦІЛІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НАПРЯМКИ ВПРОВАДЖЕННЯ І ЗАВДАННЯ ГЕОГРАФІЇ	47
<i>Népesség- és társadalomföldrajz / Географія населення та соціальна географія / Population and Social Geography</i>	<i>53</i>
Bagdi, Róbert: ETHNIC MINORITIES AND THEIR LANGUAGE IN HUNGARIAN COUNTY SEATS – THE CENSUS OF 2011	55
Berki, Márton – Sivadó, Brigitta: SECULARIZATION OR A RELIGIOUS REVIVAL? – RELIGIOSITY IN DUNAÚJVÁROS AND KAZINCBARCIKA DURING AND AFTER SOCIALISM.....	65
Dancs György: DEMOGRÁFIAI HELYZETKÉP ÉSZAKKELET-MAGYARORSZÁGON AZ 1831-ES KOLERA-JÁRVÁNY IDEJÉN.....	73

<i>Дністрянський М. С.:</i> ОСНОВНІ ЕТАПИ ЗАСЕЛЕННЯ ГИРСЬКОЇ МІСЦЕВОСТІ УКРАЇНСЬКИХ КАРПАТ.....	83
<i>Dusek Tamás:</i> AZ OKOSVÁROSOK KOMPLEX MUTATÓSZÁMAINAK TARTALMI ÉS MÓDSZERTANI KÉRDÉSEI.....	91
<i>Egri Zoltán – Uzzoli Annamária:</i> AZ EGÉSZSÉGEGYENLŐTLENSÉGEK NÉHÁNY ÖSSZEFÜGGÉSE A TÁRSADALMI-GAZDASÁGI EGYENLŐTLENSÉGEKKEL MAGYARORSZÁGON.....	99
<i>Fabula, Szabolcs – Ilcsikné Makra, Zsófia – Pál, Viktor – Lados, Gábor – Boros, Lajos:</i> MIGRATION INTENTIONS AND MOTIVES OF HEALTH WORKERS AND MEDICAL STUDENTS – A COUNTRY CASE STUDY FROM HUNGARY	107
<i>Гукалова І. В.:</i> ІСТОРИКО-ГЕОГРАФІЧНИЙ КОНТЕКСТ ОСМИСЛЕННЯ ПЕРЕДУМОВ ЗБАЛАНСОВАНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКИХ МІСТ	115
<i>Гаврилюк О.:</i> СОЦІАЛЬНА НЕРІВНІСТЬ У РАДЯНСЬКОМУ РОЗПОДІЛІ ЖИТЛА – ВІД СТАЛІНІЗМУ ДО РОЗВИНЕНОГО СОЦІАЛІЗМУ. РЕЗУЛЬТАТИ ПОЛЬОВОЇ РОБОТИ У МІСТІ ДНІПРО [ЕКС ДНІПРОПЕТРОВСЬК], УКРАЇНА	123
<i>Лейберюк О. М.:</i> МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ПРОСТОРОВИХ БАЗ ДАНИХ ДЕМОГРАФІЧНИХ ХАРАКТЕРИСТИК НАСЕЛЕННЯ.....	133
<i>Molnár D. István:</i> A KÖZIGAZGATÁSI TÉRFELOSZTÁS VÁLTOZÁSAI KÁRPÁTALJÁN UKRAJNA FÜGGETLENNÉ VÁLÁSÁT KÖVETŐEN.....	139
<i>Molnár József:</i> MÓDSZEREK A NÉPESSÉG ELHELYEZKEDÉSE, ILLETVE A NÉPSŰRŰSÉG TÉRKÉPI ÁBRÁZOLÁSÁRA – KÁRPÁTALJA PÉLDÁJÁN.....	147
<i>Obádovics Csilla:</i> NÉPESEDÉSI FOLYAMATOK KÜLÖNBSEGEI A KÁRPÁT-MEDENCE NÉHÁNY ORSZÁGÁBAN	157
<i>Patkós Csaba – Tóth Antal:</i> MAGYAR FIATALOK MIGRÁCIÓJA EMPIRIKUS KUTATÁSOK TÜKRÉBEN	167

Підгрушній Г. П. – Сікорська Л. Б.: СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ ІДЕНТИЧНОСТІ НАСЕЛЕННЯ МІСТ УКРАЇНИ	177
Поливач К. А.: МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЯВЛЕННЯ ТА ДОСЛІДЖЕННЯ ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНОГО КАРКАСУ УКРАЇНИ	185
Пугач С. О. – Мезенцев К. В.: ПРОСТОРОВІ ОСОБЛИВОСТІ ПОШИРЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ ІНТЕРНЕТ-МЕРЕЖ У ЗАКАРПАТСЬКІЙ ОБЛАСТІ.....	193
Rigóczki Csaba: A VÁROSI OTTHON-ATTITÚD VIZSGÁLATA	201
Siskáné Szilasi Beáta – Halász Levente: A KELET- ÉS KÖZÉP-EURÓPAI GAZDASÁGI ALAPÚ KIVÁNDORLÁS MINT ÉLETSTRATÉGIA – A SZUBJEKTÍV JÓL-LÉT SZINTJEI KÜLFÖLDÖN.....	211
Tolnai Gábor: KELET-KÖZÉP-EURÓPAI FŐVÁROSOK VÍZPARTI MEGÚJULÁSA BUDAPEST, BELGRÁD ÉS KIJEV PÉLDÁJÁN	221
Tuza Benedek: BELSŐ-ERZSÉBETVÁROS TÁRSADALMI KONFLIKTUSAI	231
Veselicz Adél: A LEADER HELYI AKCIÓCSOPORTOK MŰKÖDÉSÉNEK VIZSGÁLATA TERÜLETI EGYENLŐTLENSÉGI INDEXEK SEGÍTSÉGÉVEL.....	241
Вірван О. О.: ГЕНДЕРНИЙ АНАЛІЗ ДЕПУТАТСЬКИХ КОРПУСІВ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ БЕРЕГІВСЬКОГО РАЙОНУ	251
<i>Régiók és határok / Regioni та кордони / Regions and Borders.....</i>	257
Bodó, Pál Bence: EXTERNAL DEBT ACCUMULATION IN KYRGYZSTAN.....	259
Csernicskó István: HOL A HATÁR, AVAGY MEDDIG TART EGY NYELVTERÜLET? EGY DIALEKTUSKONTINUUM ÖNÁLLÓ NYELVEKRE OSZTÁSÁNAK PROBLÉMÁI.....	269
Elekes Tibor – Szilágyi Ferenc: A HABSBERG BIRODALOM TÉRSZERVEZÉSI KÍSÉRLETEI DÉLKELET-ERDÉLYBEN	279

Hajdú Zoltán: TÉRKÖZÖSSÉGI, ÉRDEKKÖZÖSSÉGI, „SORS-KÖZÖSSÉGI” ÁLLAMCSOPORTOK FORMÁLÓDÁSA AZ EURÓPAI UNIÓ KELETI TÉRSÉGÉBEN.....	289
Kozma, Dorottya Edina: COMPOSITE SUSTAINABLE DEVELOPMENT INDICATORS IN CASE OF 28 EUROPEAN UNION MEMBER STATES.....	299
Кравцова І. В.: ГЕОГРАФІЧНИЙ ФЕНОМЕН ЦЕНТРАЛЬНОЇ ЄВРОПИ	309
Szabó Pál: FOGYASZTÁSFÖLDRAJZI DIMENZIÓK A POSZT-SZOCIALISTA TÉRSÉGBEN	317
Склярська О. І.: ЕЛЕКТОРАЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ ПРОЦЕСИ У ПРИКОРДОННИХ ЕТНІЧНО НЕОДНОРІДНИХ РАЙОНАХ УКРАЇНИ.....	327
<i>Nemzeti kisebbségek által lakott térségek társadalmi és gazdasági pozíciói Kelet- és Közép-Európában / Соціальні та економічні позиції регіонів із компактним проживанням національних меншин у Східній та Центральній Європі / Social and Economic Positions of the Regions Inhabited with Ethnic Minorities in Central and Eastern-Europe</i>	335
Körmöczi Gábor: A NÉPI KULTÚRA TÁMOGATÁSPOLITIKÁJÁNAK TERÜLETI ASPEKTUSAI MAGYARORSZÁGON ÉS ROMÁNIÁBAN A CSÓRI SÁNDOR ALAP FINANSZÍROZÁSAINAK TÜKRÉBEN	337
Linc Annamária: A MAGYAR–UKRÁN HATÁRON ÁTNYÚLÓ EGYÜTTMŰKÖDÉSEK LEHETŐSÉGEI ÉS KORLÁTAI.....	347
Samu István – Kulcsár László: ÖSSZENŐ, AMI ÖSSZETARTOZIK. A TÁRSADALMI ÉS GAZDASÁGI KAPCSOLATOK REKONSTRUKCIÓJA KÉT IPOLY MENTI FALUBAN A FOLYÓ SZEMKÖZTI OLDALÁN	355
Szalkai Gábor: SZIMBOLIKUS HARCOK A KÁRPÁTOK ÁTJÁRÓIBAN.....	365
Tőzsér Anett: A MAGYAR TURIZMUS KÁRPÁT-MEDENCEI SZINTŰ KITERJESZTÉSÉNEK INDOKOLTSÁGA ÉS LEHETŐSÉGEI.....	373

2. KÖTET / TOM 2 / VOLUME 2

<i>Turizmus / Туризм / Tourism</i>	407
Алієв В. В.: СПЕЦИФІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ.....	409
Аріон О. В. – Бричук М. С.: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ МИС- ЛИВСЬКОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ.....	415
Чернишова Т. М.: SWOT-АНАЛІЗ ТА СТРАТЕГІЧНІ АЛЬ- ТЕРНАТИВИ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ТУРИЗМУ В ЖИТОМИРСЬКІЙ ОБЛАСТІ.....	425
Elekes Tibor – Kápolnási Zsolt: AZ AGYAGFALVA EMLÉK- HÁZ IDEGENFORGALMI JELENTŐSÉGE, OKTATÁ- SI-NEVELÉSI LEHETŐSÉGEI.....	431
Gyuricza László – Szabó Balázs Attila: A MAGYARORSZÁ- GI SKANZENEK IDEGENFORGALMI SZEMPONTÚ VIZSGÁLATA.....	437
Kalmárné Rimóczi Csilla – Bakos Róbertné: AZ ONLINE KOM- MUNIKÁCIÓ JELENTŐSÉGE AZ UTAZÁSI DÖNTÉ- SEKBEN.....	447
Калмикова І. С. – Меліх О. О. – Меліх Т. Г.: СОЦІАЛЬНО- ГЕОГРАФІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В ЗАКАРПАТСЬКІЙ ТА ОДЕСЬКІЙ ОБЛАСТЯХ.....	457
Kampó Ildikó: AZ EU-S TURISZTIKAI FEJLESZTÉ- SI PROGRAMOK MEGJELENÉSE KÁRPÁTALJA HEGYVIDÉKI TERÜLETEIN.....	465
Kátay Ákos: A GLOBÁLIS SZÁLLODAVÁLLALATOK TER- JESZKEDÉSI AKTIVITÁSA ÉSZTORSZÁG, LETT- ORSZÁG, LITVÁNIA, BELARUSZ, UKRAJNA ÉS MOLDOVA FŐVÁROSAIBAN.....	475
Kóródi, Márta – Mondok, Anita – Szabó, Attila: THE AWARE- NESS AND ACCEPTANCE OF THE TOURISM BRAND “HEART OF THE HUNGARIAN GREAT PLAIN” AND ITS ATTRACTIONS.....	485
Lontai-Szilágyi Zsuzsanna – Oláh Natália – Tóth Nikoletta Marian- na – Gönczy Sándor: KERESLETELEMZÉS A MAGYAR- ORSZÁGRÓL A KÁRPÁTALJAI BEREKVIDÉKRE ÉRKEZŐ TURISTÁK KÖRÉBEN.....	495

<i>Máltesics Péter – Varjas János: AZ INTERAKTÍV TANULÁS ÖSVÉNYEIN. HAZAI ÉS NEMZETKÖZI GEOPARKOK OKTATÁSI MEGOLDÁSAI.....</i>	505
<i>Машіка Г. В.: АТРАКЦІЯ ЯК ДОМІНУЮЧА СКЛАДОВА ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ</i>	515
<i>Mátyás Szabolcs – Tokodi Panna: A TURIZMUSBIZTONSÁG EGYES ÖSSZETEVŐINEK VIZSGÁLATA A VISEGRÁDI ORSZÁGOKBAN</i>	523
<i>Меліх О. О. – Калмикова І. С. – Меліх Т. Г.: НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ ЧЕРЕЗ СФЕРУ ТУРИЗМУ</i>	533
<i>Mondok, Anita – Szüle, Picabo Heder: ADULTS-ONLY HOTEL – A POTENTIAL SPECIALIZATION FOR SUCCESS?</i>	539
<i>Осінчук А. С.: ПРАВОВИЙ ДИСКУРС ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ</i>	549
<i>Пацюк В. С. – Герасімова С. В.: РЕВІТАЛІЗАЦІЯ ПРОМИСЛОВИХ ОБ'ЄКТІВ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ В УКРАЇНІ.....</i>	557
<i>Papp Géza: A KÉZMŰVES TERMÉKEK IRÁNTI KERESLET KÁRPÁTALJA FESZTIVÁLJAIN</i>	565
<i>Sass Enikő – Berghauer Sándor: HELYZETKÉPAZ EGÁNEDE KÁRPÁTALJAI GAZDASÁGFEJLESZTÉSI PROGRAM TURIZMUSRA GYAKOROLT HATÁSAIRÓL</i>	575
<i>Sütő László – Baranyi Kinga – Baráz Csaba – Holló Sándor – Homoki Erika – Cs. Nagy Ádám – Gasztonyi Éva: A BÜKK-VIDÉK GEOPARK FÖLDTUDOMÁNYI ÉRTÉKEINEK ÉRTÉKELÉSE</i>	585
<i>Ситник О. І. – Хлевнюк О. Я. – Працьовитий М. М.: НЕПЕВНЕ МАЙБУТНЄ ЧИ ПЕРСПЕКТИВА РОЗВИТКУ ГАЙВОРОНСЬКОЇ ВУЗЬКОКОЛІЙКИ</i>	595
<i>Смирнов І. Г.: ВОЄННИЙ ТУРИЗМ: ГЕТЬМАН П. КОНАШЕВИЧ-САГАЙДАЧНИЙ ЯК ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ВІЙСЬКОВИЙ ЛОГІСТ.....</i>	605
<i>Tarpai József: A KÁRPÁTALJAI MAGYAR KÖZÖSSÉG MEGMARADÁSÁT SZOLGÁLÓ KULTURÁLIS ÉS TURISZTIKAI FEJLESZTÉSEK AKTUÁLIS PÉLDÁI</i>	613

Уварова Г. Ш.: ФЕСТИВАЛЬНИЙ ТУРИЗМ В УКРАЇНІ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ, ГЕОГРАФІЯ І ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ	621
Щука Г. П. – Сокол Т. Г.: МОДЕРНІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ В ТУРИЗМІ: ПОТРЕБИ ТА МОЖЛИВОСТІ	629
<i>Környezeti problémák / Проблеми довкілля / Environmental problems.....</i>	635
Apró Anna: SZEMPONTOK A FÉNYSZENNYEZÉS OKTA- TÁSÁHOZ A TANTERVI SZABÁLYOZÁS VONAT- KOZÁSÁBAN	637
Csoma Zoltán – Háger Krisztián – Csoma Zsuzsanna: A VÉRKE CSATORNA ÜLEDÉKÉNEK NEHÉZFÉM-SZENNYE- ZETTSÉGE	643
Dobó Marianna: A VÁLTOZÁSKEZELÉSI MÓDSZERTAN ALKALMAZÁSÁNAK PROBLEMATIKÁJA A VÉ- DELMI IGAZGATÁS TÉRSÉGI TERVEZÉSÉBEN	651
Hafenschner, Viktória Priscilla – Jankó, Ferenc: ENVIRON- MENTAL CONTROVERSY ON THE GABCIKOVO- NAGYMAROS WATER DAM, THE DANUBE RIVER. THE ASPECTS OF HUNGARIAN SCIENCE	659
Hardi Tamás – Hegyiné Bolla Katalin: A SZUBURBANIZÁ- CIÓ KÖRNYEZETÁTALAKÍTÓ SZEREPE A GYŐRI AGGLOMERÁCIÓBAN	667
Гінзула М. Я. – Смілик О. В. – Тесьолкіна Т. С.: АНАЛІТИ- КА СТРАТЕГІЧНИХ ДОКУМЕНТІВ МЕНЕДЖМЕН- ТУ ВОДНОГО СЕКТОРУ КРАЇН ЦЕНТРАЛЬНОЇ ТА СХІДНОЇ ЄВРОПИ.....	675
Ігнатишин В. В. – Іжак Т. Й. – Ігнатишин М. Б.: МОНІТО- РИНГ ГЕОДИНАМІЧНОГО СТАНУ ЗАКАРПАТСЬ- КОГО ВНУТРІШНЬОГО ПРОГІНУ	683
Ігнатишин В. В. – Вербицький С. Т. – Ігнатишин А. В.: ГЕО- ФІЗИЧНІ ПОЛЯ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ЕКОЛОГІЧНО НЕ- БЕЗПЕЧНИМИ ПРОЦЕСАМИ НА ЗАКАРПАТТІ.....	691
Kajati, György – Németh, Mercédesz: THE ROLE OF LOCAL PRODUCTS IN EDUCATION AND THE ERASMUS+ PROGRAM	699

<i>Kályko A. – Bászjuk T. – Cselle D. – Napcsák I.:</i> A POLISSZJAI-ALFÖLD FOLYÓINAK JELENLEGI ÁLLAPOTA ÉS KÖRNYEZETI PROBLÉMÁJA.....	707
<i>Лісовський С. А.:</i> РОЛЬ ГЕОГРАФІЇ У ВПРОВАДЖЕННІ ПРОЦЕДУРИ СЕО ПРИ РОЗРОБЦІ ПЛАНІВ ПРОСТОРОВОГО РОЗВИТКУ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД.....	713
<i>Solymos Karolina – Csoma Zoltán:</i> AKÁRPÁTALJAI-ALFÖLD TALAJAI FELVEHETŐ MIKROELEM-TARTALMÁNAK ÉS -ELLÁTOTTSÁGÁNAK ÖSSZEHASONLÍTÓ VIZSGÁLATA ELTÉRŐ HATÁSMECHANIZMUSÚ KIVONÓSZEREKBEN.....	723
<i>Vince Tímea – Csoma Zoltán – Molnár D. István – Gönczy Sándor:</i> A FELSZÍNI VIZEK NEHÉZFÉM-TARTALMÁNAK VIZSGÁLATA A NAGYMUZSALYI ARANYBÁNYA MEDDŐINEK KÖRNYEZETÉBEN	731

AZ EGÉSZSÉGEGYENLŐTLENSÉGEK NÉHÁNY ÖSSZEFÜGGÉSE A TÁRSADALMI-GAZDASÁGI EGYENLŐTLENSÉGEKKEL MAGYARORSZÁGON

Egri Zoltán¹ – Uzzoli Annamária²

¹ Szent István Egyetem, ² Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont
Egri.Zoltan@gk.szie.hu, uzzoli.annamaria@krtk.mta.hu

Abstract

HEALTH INEQUALITIES AND SOME OF THEIR CONNECTIONS
WITH SOCIO-ECONOMIC INEQUALITIES IN HUNGARY

Egri, Zoltán – Uzzoli, Annamária

Socio-economic environment can influence many aspects of health and access to health care is one of them. This study hypothesized that socio-economically disadvantaged neighbourhoods tend to have relatively poor access to health care which can result in significant health inequalities in Hungary. Our results are based on using quantitative method of ESDA (Explanatory Spatial Data Analysis) to examine spatial distribution of one of non-communicable diseases such as acute myocardial infarction regarding its accessibility.

Keywords: *health inequality, accessibility, acute myocardial infarction, Hungary*

Bevezetés

A jövedelmi viszonyok, a munkaerő-piaci helyzet, az oktatás és egészségügy helyzete, a munka- és életkörülmények, a különböző társadalmi esélyek/esélytelenségek bonyolult kölcsönhatások révén hatnak a megbetegedési és halálozási viszonyokra, és okoznak számottevő különbségeket a fejlett és a fejlődő országok, illetve a magas és az alacsony társadalmi státuszúak egészségi állapotában. Az egészségegyenlőtlenségek felszámolhatóak, de egyúttal elkerülhetők is, hisz természetüknél fogva nem szükségszerűek (Marmot 2005). Az egészségegyenlőtlenség, vagyis a szociális lejtő okozta egészség-szakadék, igazságtalan, méltánytalan helyzet, amin a jól működő társadalmaknak szükséges és kell is változtatniuk (Marmot 2015).

A halálozás az egészségegyenlőtlenségek egyik legmegbízhatóbb mutatója. Az okspecifikus halálozások társadalmi meghatározottsága pedig felhívja a figyelmet arra, hogy számottevő egészségszakadék létezik a magasabb és alacsonyabb társadalmi státuszúak egészségi állapotában (WHO 2008). Különösen nagy hangsúlyt kap a fejlett országokban a keringési rendszeri halálokok – köztük a szívkoszorúér-betegségek – és a társadalmi helyzet közötti kapcsolat értelmezése (pl. Rose–Marmot 1981).

Módszer

A tanulmány célja az egészséggyenlőtlenségek és a társadalmi-gazdasági egyenlőtlenségek között fennálló néhány összefüggés elemzése, elsődlegesen kvantitatív vizsgálati módszerek alkalmazásával. Hangsúlyozzuk, hogy jelen statisztikai elemzés részét képezi egy 2016 óta tartó kutatási projektnek (<https://egeszsegugyihozzaferhetoseg.wordpress.com/>): ennek a kutatásnak a vizsgálati szempontjai alapján választottunk ki néhány társadalmi-gazdasági változót. Ez az oka annak, hogy a most bemutatásra kerülő statisztikai vizsgálat nem törekszik a különböző társadalmi-gazdasági mutatók széleskörű bevonására.

Az egészséggyenlőtlenség mérésére a fejlett országokban az egyik vezető halálok, az ún. akut miokardiális infarktus (heveny szívizomelhalás, AMI) halálozási mutatóit alkalmaztuk.

Az AMI 100 000 főre standardizált halálozási arányszám adatai 2005 és 2015 között álltak rendelkezésre járási szinten. A járási szintű halálozások kis és évenként változó száma miatt a konvergencia-elemzésekben két időszakkal és négyéves átlagokkal számoltunk (2005–2008 és 2012–2015).

Az AMI 100 000 főre standardizált halálozási arányszám és néhány kiválasztott társadalmi-gazdasági mutató között fennálló kapcsolat értékelése a területi megoszlása figyelembe vételével az ún. ESDA (Explanatory Spatial Data Analysis) módszer használatával történt meg (Anselin 2003, Ord–Getis 1995). A területi adatok feltáró módszerét a következők elemzési módszereken keresztül alkalmaztuk.

Térbeli regresszió-vizsgálat: ha a vizsgált változók esetében térbeli függőség is tapasztalható, akkor a hagyományos becslési technikák (például a legkisebb négyzetek módszere) nem használhatók. A térbeli függőség vizsgálata a térbeli késleltetés és/vagy a térbeli hiba modellekkel történt. Az előbbi a térbeli interakciók létezését és erősségét, míg utóbbi a térbeli heterogenitás korrekcióját vizsgálta (Anselin 2003).

Konvergencia-vizsgálatok: Az AMI-mortalitás változását az abszolút és a feltételes béta-konvergencia segítségével számítottuk ki. Az abszolút béta-konvergencia modellje szerint negatív irányú kapcsolat figyelhető meg egy változó (pl. AMI halálozási arányszám) kezdeti szintje és növekedési üteme között (Goli et al. 2019), és így az egyes térségek egy közös egyensúlyi állapot felé konvergálnak. A feltételes konvergencia szerint a növekedési ütemet nemcsak a kezdeti állapot, hanem további

tényezők is befolyásolják, így az egyensúlyi állapot ezek függvényében különböző lehet (Janssen et al. 2016).

Területi autokorreláció: ennek segítségével a nemenkénti AMI-halálozás és azok változásának térbeli koncentrációit elemeztük. A hot spot analízis a Getis-Ord G_i^* statisztika alkalmazásával beazonosítottuk a statisztikailag szignifikáns hot és cold spotokat (klasztereket) (Ord–Getis 1995).

Végső soron a hozzáférés-egyenlőtlenség-térbeliség összefüggéseinek feltárását az ESDA-módszer alkalmazásával tettük meg, amivel a térbeliség magyarázóerejét lehet bizonyítani a statisztikai vizsgálatokban. Lényegében a társadalmi és területi hátrányok figyelembe vétele a béta-konvergencia és többváltozós regressziós elemzésekben valósult meg.

Mindezek mellett alkalmaztuk a főkomponens-elemzés módszerét is. Ez egy struktúrafeltáró módszer, amely gyakran használatos társadalmi-gazdasági indexek létrehozására. Lényege, hogy feltárja több indikátor kapcsolatrendszerét, és egy vagy több faktorba vonja össze azokat. Az elemzés során hat társadalmi-gazdasági indikátort vontunk össze egy ún. deprivációs faktorba, varimax rotálást alkalmazva. A faktorérték nagysága a depriváció mértékét mutatja.

A vizsgált társadalmi-gazdasági változók kiválasztásában alapvető szempont volt, hogy az összefüggések feltárása mellett információkat nyújtsanak a térbeli eloszlásról is.

A változókat kontrolltényezőként vontuk be a konvergenciaelemzésekbe. A magyarországi társadalmi-gazdasági jellemzőkhöz igazított deprivációs indexet Koós (2015) munkája alapján operacionalizáltuk a következő mutatók segítségével: 60 év felettire jutó 15 év alatti lakos/100 fő; csak munkanélküliekből álló, foglalkoztatott nélküli háztartások aránya; munkanélküliek aránya (gazdaságilag aktív népesség arányában); egy lakosra jutó személyi jövedelemadó-köteles jövedelem; komfort nélküli lakások aránya; csak középfokú végzettséggel rendelkezők aránya.

A számítások elkészítése és az eredmények vizualizálása az SPSS for Windows 25, az ArcMap 10.5 és a GeoDaSpace programokkal történt.

Főbb eredmények

A keringési rendszeri halálozások száma 64 695 fő, az iszkémiás szívbetegségek (szívizom elégtelen vérellátásának betegsége) okozta halálozások száma 31 828 fő, míg az AMI-halálozások száma 5 758 fő volt 2018-ban

Magyarországon (Nemzeti Szívinfarktus Regiszter 2019). Az elmúlt években általában az AMI-halálozások az összes keringési rendszeri halálozás közel egyötödét okozták.

Az AMI okozta halálozások számottevő csökkenése a 2000-es évek közepétől indult meg Magyarországon, így 2005–2015 között a felére esett vissza a halálozási arányszám. A javulás mindkét nemet egyaránt érintette, de a férfiak körében nagyobb mértékű volt a visszaesés, mégis még mindig közel kétszer több férfi kap infarktust, mint nő (Tóth et al. 2018, Uzzoli et al. 2019). A szívizominfarktus előfordulási gyakorisága nagymértékben az időskorúakat – 60 év felettieket – érinti, bár az elmúlt években kisebb növekedés tapasztalható a fiatalabb korosztályokban (pl. 40 év felettieknél).

A hazai javuló halálozási helyzet egyik magyarázata, hogy a 2000-es évek közepétől az infrastrukturális fejlesztések révén új PCI-központhoztak létre az országban, illetve a meglévők kapacitását növelték, így az ellátáshoz való hozzáférést is javították (Kiss et al. 2019). Az egészségügyi beruházás révén közel duplájára nőtt a szívkatéteres ellátásban részesülő betegek aránya 2005–2015 között, amellyel a rövidtávú túlélési esélyeket javították.

A főkomponens-elemzésben a deprivációs indexszámítás eredményeként egy főkomponens jött létre. A deprivációt értelmező indikátorok alkalmasak a főkomponens-elemzésre, mert megfelelő illeszkedést és információsűrűséget mutatnak. A vizsgált indikátorok alapján azon járásokban, ahol magas a munkanélküliségi arány, ott több a csak munkanélküliekből álló, foglalkoztatott nélküli háztartások aránya és a komfort nélküli lakások aránya, valamint a 60 év felettekre jutó 15 év alatti lakos/100 fő. A magasabb főkomponensérték tehát a deprivációs index magasabb értékével jár együtt.

A főkomponens-elemzés alapján létrehozott deprivációs index a regressziós modellben a hagyományos társadalmi-gazdasági térszerkezetre utal. Az index szignifikánsan viselkedik a modellben, a többi változó kontrollja mellett a depriváció jelensége növeli az infarktus halálozási arányát. Tehát a konvergencia létezik az infarktushalálozás alapján, de azokban a járásokban, ahol a depriváció magasabb, ott a javulás kevésbé megfigyelhető.

A deprivációs index földrajzi eloszlására leginkább a nyugat-kelet és a centrum-periféria relációk jellemezőek. Ehhez hasonlóan alakul az AMI-halálozás térszerkezete is: az AMI-halálozás magasabb értékei főleg a depriváció által leginkább érintett területeken tapasztalható.

Az AMI-halálozás és a deprivációs index között gyenge-közepes pozitív kapcsolat van. A keleti országrészben magas a depriváció és az AMI-halálozás, főleg a határmenti területeken. A gazdaságilag fejlett fővárosi agglomerációban viszont az alacsony depriváció magas AMI-halálozással párosul. A délnyugati országrészben a társadalmi-gazdasági perifériákon magas a depriváció, de alacsony az AMI-halálozás. Mindkét vizsgált indikátornál markáns térbeli függőség is megfigyelhető, amit a szomszédsági hatások okoznak.

A többváltozós regressziók nemenkénti eredményei alapján megállapítható, hogy mind a férfiaknál, mind a nőknél egyfajta konvergencia tapasztalható (negatív előjelű a kezdeti állapot paramétere). A szívkatóteres központok dummy változói negatívak, vagyis jótékony hatást fejtenek ki, azaz az infarktushalálozást csökkentik. Emellett megjelennek a regresszióban a hátrányos helyzetű területek („LHH”) is: ezek előjele pozitív, vagyis a többi tényező kontrollja mellett ezekben a járásokban kedvezőtlenül változik az infarktushalálozás.

A térbeli regresszió számítások eredményei alapján tehát kimutatható, hogy a férfiaknál egyértelmű konvergencia tapasztalható. Ez a jelenség az összes modell esetében fennáll, a térbeliséggel kiegészített abszolút, és a strukturális jellemzőkkel bővített feltételes konvergencia-egyenletekben is. A deprivációs index szignifikánsan viselkedik ezekben a modellekben, a többi változó kontrollja mellett a depriváció jelensége növeli az infarktus halálozási arányát.

Fontos kiemelni, hogy mind az abszolút, mind a feltételes konvergencia elemzésekben a térbeli késleltetés modell releváns, vagyis a függő változó szomszédos értékei is hatással vannak egy-egy járás AMI-halálozásának változására. Vagyis a szomszédsági hatás meghatározó az AMI-halálozás területi egyenlőtlenségeiben.

A konvergenciavizsgálat megerősítette a térbeliség magyarázóerejét az infarktushalálozás területi különbségeivel kapcsolatban. A béta-konvergencia érvényesülése megfigyelhető abban, hogy azokban a járásokban, ahol kezdetben magas volt az infarktushalálozás, ott később nagyobb volt a csökkenés mértéke, és ugyanez fordítva is igaz.

A női béta-konvergencia elemzésekben szintén konstans jellemző a konvergencia az AMI-halálozásban. A férfi regresszióhoz képest több eltérés is van. Egyrészt a konvergencia kevésbé erős jelenség. Másrészt a kezdeti AMI-mortalitás hatása összességében erőteljesebb. Harmadrészt

a szomszédos járások hatása a nőknél is szignifikáns tényező. Ez vagy elősegíti a járásban az AMI-halálozás jelentős javulását, vagy éppen csak kismértékben okoz csökkenést a halálozásban. A szívkatéteres központoktól való távolság releváns kontrolltényező a regresszióelemzésben. Minél távolabb van egy járás a PCI-központtól, annál kevésbé jellemző a konvergencia.

A területi autokorreláció módszerének alkalmazása bizonyította, hogy a térbeliség elsősorban a szomszédsági hatásokon keresztül magyarázó tényező az AMI-halálozás területi különbségeiben. A távolság szerepe a szívkatéteres központok és a betöltetlen háziiorvosi szolgálatok földrajzi elhelyezkedésével mutat szorosabb kapcsolatot. Fontos kiemelni azt is, hogy a hagyományos társadalmi-gazdasági perifériák térben megosztva ellentétesen működnek. A hátrányos helyzetű délnyugati országországokban a férfiak esetében figyelhető meg, hogy a kezdeti vizsgálati időszakban cold spot szomszédságok később hot spot szomszédságokká váltak, vagyis romló helyzet következett be 2005–2008 és 2012–2015 között. Az elmaradott északkeleti országokban a női kezdeti magas (hot spot) AMI-halálozás nagyon kedvező javulási trenddel jár együtt a későbbiekben. Mindkét nem esetében a legfejlettebb fővárosi agglomerációjában lévő kedvezőtlen – magas AMI-halálozás – szomszédságok térbeli kiterjedése következett be 2005–2008 és 2012–2015 között.

Összefoglalóan megállapítható, hogy a társadalmi-gazdasági perifériák eltérő képet mutatnak a szívizominfarktus-halálozás területi alakulásában, ugyanis 2005 és 2015 között délnyugaton kedvezőtlen, míg északkeleten kedvező volt a változás. Szintén megfigyelhető, hogy egyes területeken (Békés megye déli része, Pécs környéke) a szívkatéteres központ közelsége ellenére rosszabbodás tapasztalható. A kedvező helyzet és változás – alacsony vagy csökkenő halálozási arányszám – elsősorban a nyugati határmenti területekhez köthető.

A térbeliség magyarázata Voss et al. (2006) alapján több okra is visszavezethető. Egyrészt az egyének, a háztartások, közösségek interakcióban állnak egymással, befolyásolják egymást. Másrészt, a közösségeket érintő kényszerek szerint a hasonló társadalmi státuszú csoportok egymáshoz közeli lakóhelyet választanak. Harmadrészt, a csoportválasztások szerint a hasonló tulajdonságokkal bíró egyének a külső kihívásokra hasonló módon reagálnak.

Összefoglalás

Az egészségegyenlőtlenségek kiváltó okainak egy része az ellátáshoz való hozzáférés egyenlőtlenségeihez köthetők, de alapvetően az esélyegyenlőség érvényesülése az egészségügyi ellátásban több tényezőtől is függ. Az ellátáshoz való hozzáférés esélyei/esélytelenségei közvetlenül és áttételesen az egészségügyi ellátás minőségéről is információt szolgáltatnak. Az ok-okozati összefüggések feltárásában számos egyidejűleg ható tényezőt kell figyelembe venni, ezért mind az egészségegyenlőtlenségek definiálásában, mind a hozzáférés értelmezésében a soktényezős, több dimenziós megközelítést alkalmaztuk. A multifaktoriális és multidimenzionális egészségmodellek egyik közös pontja, hogy megnevezi az egészségügyi ellátórendszer, részben pedig az egészségpolitika szerepét a hozzáférés feltételeinek javításában, az esélyegyenlőség megteremtésében és az egészségegyenlőtlenségek csökkentésében.

Az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés elválaszthatatlan a társadalmi, gazdasági, politikai és területi folyamatokkal kapcsolatos egyenlőtlenségi problémakörrel. Szignifikáns különbségek léteznek a különböző területeken élő lakosok, valamint az egyes társadalmi csoportokhoz tartozók egészségi állapotában és a hozzáféréssel összefüggő életesélyeikben.

Az egészségügyi szolgáltatások méltányos és igazságos hozzáférhetővé tétele egyike a szegénységet és a társadalmi egyenlőtlenséget leghatékonyabban csökkentő módszereknek. Azonban az egészségi állapotban tapasztalható egyenlőtlenségek csökkentéséhez szükséges egészségpolitikai beavatkozások leginkább a horizontális együttműködések révén lehetnek hatékonyak (Uzzoli et al. 2019). A hatékony beavatkozások és eredményes intézkedések meghozatalához a jövőben még nagyobb szükség van a tudományos eredményekre, amelyek hosszú távon hozzájárulhatnak a bizonyítékokon alapuló döntéshozatal széleskörű megvalósításához.

Az egészségegyenlőtlenségek csökkentése és a hozzáférés javítása érdekében történő beavatkozásoknak olyan szakterületeken kell megvalósulniuk, ahol társadalmilag a legnagyobb hasznot, vagyis egészségnyereséget lehet elérni. A közösségi alapú fejlesztéseknek és a betegközeli ellátás megteremtésének kiemelt szerepe van periférikus területeken. A

hátrányos helyzetű területeken egyre nagyobb a társadalmi távolság a betegek és az egészségügyi szolgáltatások között, mert a depriváció akadályozó tényezője a hozzáférésnek.

Köszönetnyilvánítás

A tanulmány a K 119574 számú projekt támogatásával készült, amely a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap finanszírozásában valósul meg.

Irodalom

- Anselin L. 2003: Spatial Econometrics. Badi H. Baltagi (ed): A Companion to Theoretical Econometrics. Oxford, Blackwell Publishing. pp. 310–330.
- Goli S. – Moradhvaj – Chakravorty S. – Rammohan A. 2019: World health status 1950-2015: Converging or diverging. In: PLoS ONE, 14 (3).
- Janssen F. – van den Hende A. – de Beer J. – van Wissen L. 2016: Sigma and beta convergence in regional mortality: A case study of the Netherlands. In: Demographic Research, 35. pp. 81–116.
- Kiss A. – Kiss N. – Váradi B. 2019: Do Budget Constraints Limit Access to Health Care? Evidence from PCI treatments in Hungary. Budapest Institute. (http://www.budapestinstitute.eu/tvk_ami.pdf)
- Koós B. 2015: A szegénység és depriváció a magyar településállományban az ezredfordulót követően. Tér és Társadalom, 29 (1). pp. 53–68.
- Marmot M. 2015: The Health Gap: The Challenge of an Unequal World. Bloomsbury, London. 387 p.
- Marmot M. 2005: The Status Syndrome. Oxford, Owl Books. 336 p.
- Nemzeti Szívinfarktus Regiszter 2019. (<https://ir.kardio.hu/ir/fooldal>)
- Ord J. K. – Getis A. 1995: Local Spatial Autocorrelation Statistics: Distributional Issues and an Application. In: Geographical Analysis, 27. pp. 286–306,
- Rose G. – Marmot M. G. 1981: Social class and coronary heart disease. In: British Heart Journal, 45. pp. 13–19.
- Tóth G. – Bán A. – Vitrai J. – Uzzoli A. 2018: Az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés szerepe az egészségügyenlétlenségekben – A szívizominfarktus-megbetegedések és -halálózások területi különbségei. In: Területi Statisztika, 58 (4). pp. 346–379.
- Uzzoli A. – Pál V. – Beke Sz. – Bán A. 2019: Egészségügyenlétlenség, hozzáférés, térbeliség – A szívizominfarktus ellátásának néhány földrajzi jellegzetessége Magyarországon. Földrajzi Közlemények, 143 (2). pp. 107–123.
- Voss P. R. – Long D. D. – Hammer R. B. – Friedman S. 2006: County child poverty rates in the US: a spatial regression approach. In: Population Research and Policy Review, 25. pp. 369–91.
- WHO 2008: Closing the gap in a generation. Geneva, WHO. (https://www.who.int/social_determinants/final_report/csdh_finalreport_2008.pdf)
<https://egeszseguyihozzaferhetoseg.wordpress.com/>)

Т– 32 Соціально-географічні процеси в Східно-Центральній Європі: проблеми, тенденції, напрями. Збірник наукових робіт Міжнародної наукової географічної конференції «Соціально-географічні процеси в Східно-Центральній Європі: проблеми, тенденції, напрями», Берегове, 26–27 березня 2020 року. Том 1 / Редакційна колегія: Олександр Бергхауер, Лорант-Дейнеш Давід, Мирослав Дністрянський, Дюло Фодор, Лівія Гергей, Шандор Генці, Тібор Іжак, Андрій Моца, Стефан Молнар Д., Йосип Молнар, Тібор Нодь, Наталія Олаг, Гейзо Папп, Еники Шаш, Галина Щука, Атілла Товт, Тімео Вінце, Ольга Вірван – Ужгород: ТОВ «РІК-У», 2020. – 384 с. (угорською, українською та англійською мовою)

ISBN 978-617-7868-12-4

ISBN 978-617-7868-13-1 (Т. 1)

Двотомний збірник містить матеріали доповідей міжнародної наукової географічної конференції «Соціально-географічні процеси в Східно-Центральній Європі: проблеми, тенденції, напрями», яка мала відбутися 26–27 березня 2020 року в Закарпатському угорському інституті ім. Ф. Ракоці II (м. Берегове), однак через епідемію коронавірусу та запровадження карантину була відкладена.

УДК: 911.3(4-11)(4-191.2)

Наукове видання

**СОЦІАЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ ПРОЦЕСИ
В СХІДНО-ЦЕНТРАЛЬНІЙ ЄВРОПІ: ПРОБЛЕМИ,
ТЕНДЕНЦІЇ, НАПРЯМИ**

Міжнародна наукова географічна конференція
Берегове, 26–27 березня 2020 року

Збірник наукових робіт

Том 1

2020 р.

Редакційна колегія:

*Олександр Бергхауер, Лорант-Дейнеш Давід, Мирослав Дністрянський,
Дюло Фодор, Лівія Гергей, Шандор Генці, Тібор Іжак, Андрій Моца,
Стефан Молнар Д., Йосип Молнар, Тібор Нодь, Наталія Олаг, Гейзо Папп,
Еники Шаш, Галина Щука, Атілла Товт, Тімео Вінце, Ольга Вірван*

Технічне редагування:

Олександр Добош

Верстка:

Вікторія Товтін, Мелінда Орбан, Олександр Добош

Коректура:

Беатрікс Пустой-Тарці, Едіна Шін, Олександр Кордонець, Томаш Врabelь

Обкладинка:

Стефан Молнар Д.

Відповідальні за випуск:

Гльдико Орос, Олександр Добош

Видавництво та поліграфічні послуги: ТОВ «РІК-У»

вул. Гагаріна 36, м. Ужгород, 88 000. Електронна пошта: print@rik.com.ua

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного
реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
Серія ДК 5040 від 21 січня 2016 року*

Підписано до друку 28.07.2020. Шрифт «Times New Roman».
Папір офсетний, щільністю 80 г/м². Ум. друк. арк. 31,0. Формат 70x100/16.
Замовл. №1861/1. Тираж 300.